

ratum. Soorten als *Cirsium arvense*, *Equisetum arvense*, *Vicia hirsuta* en de eerder genoemde *Rubus fruticosus* wijzen op enige bemesting. Een aantal therofyten (*Arabidopsis thaliana*, *Arenaria serpyllifolia* en *Cerastium semidecandrum*) reageren op de aanwezigheid van een pioniersituatie, die door de steilte van de helling (erosie) wordt gegarandeerd. Syntaxonomisch zou de vegetatie gerekend kunnen worden tot het *Brachypodio-Sieglingietum*, het 'kalk Nardo-Galion', zoals dat in 1975 door WILLEMS & BLANCKENBORGH voor het eerst is beschreven (zie SCHAMINÉE 1984). Kenmerkend voor deze associatie is juist het gezamenlijk optreden van kalk-indicatoren (met name *Brachypodium pinnatum*) en acidofiele soorten.

LITERATUUR

- BARKMAN, J.J. (1951). Naar aanleiding van het maanvaren-artikel van Kees den Hartog. *Kruipnieuws* 13 (1-2) : 7.
- BOER, D. DE (1976). Kalkgraslandvegetaties in Zuid-Limburg en aangrenzende gebieden. Utrecht; Doctoraalverslag, R.U.
- HARTOG, C. DEN (1950). De sociologische plaats van de maanvaren in de duinen. *Kruipnieuws* 12 (4) : 2-8.
- HILLEGERS, H.P.M. (1984). Het Maanvarentje in het Mergelland. *De Levende Natuur* 85 (5) : 154-157.
- MEIJDEN, R. VAN DER, E.J. WEEDA, F.A.C.B. ADEMA & G.J. DE JONCHEERE (1983). Heukels/Van der Meijden. *Flora van Nederland*. 20e druk. Groningen; Wolters-Noordhoff.

Tabel 1: Opname met *Botrychium lunaria* in een holle weg te Wahlwiller.

Datum: 21 juni 1991

Holle weg, Wahlwiller. Oppervlakte 2 x 2 m. Totale bedekking: 80%.

Expositie: ZW. Inclinatie: 40°. Hoogte kruidlaag: 10-15 (-60) cm.

<i>Botrychium lunaria</i>	+..1	<i>Arabidopsis thaliana</i>	+..1-2
<i>Agrostis capillaris</i>	2b.2-5	<i>Achillea millefolium</i>	+..1
<i>Brachypodium pinnatum</i>	2b.2-3	<i>Galium verum</i>	+..2
<i>Rubus fruticosus</i>	2a.1-2	<i>Hypericum perforatum</i>	+..1-2
<i>Festuca rubra</i>	2m.1-2	<i>Hieracium pilosella</i>	+..1-2
<i>Rumex acetosella</i>	2m.1-2	<i>Knautia arvensis</i>	+..1
<i>Poa angustifolia</i>	1.1-2	<i>Pimpinella saxifraga</i>	+..1
<i>Equisetum arvense</i>	1.1	<i>Vicia sativa</i> ssp. ang.	+..1-2
<i>Cichorium intybus</i>	1.1-2	<i>Vicia hirsuta</i>	+..2
<i>Dactylis glomerata</i>	+..2	Moslaag: <5%	
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	+..2	<i>Bryum argenteum</i>	+..2
<i>Trisetum flavescens</i>	+..2	<i>Barbula unguiculata</i>	+..2
<i>Luzula campestris</i>	+..1-2	<i>Ceratodon purpureus</i>	+..2
<i>Cerastium semidecandrum</i>	+..2	<i>Brachythecium rutabulum</i>	+..2
<i>Cirsium arvense</i>	+..1	<i>Eurhynchium hians</i>	+..1-2
<i>Lotus corniculatus</i>	+..2	<i>Weissia species</i>	+..2

- MENNEMA, J., A.J. QUENÉ - BOTERENBROOD & C.L. PLATE (1985). *Atlas van de Nederlandse flora*. 2. Zeldzame en vrij zeldzame planten. Utrecht; Bohn, Scheltema & Holkema.
- MEUSEL, H., E. JÄGER & E. WEINERT (1965). *Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora*. Jena; Fischer.
- SCHAMINÉE, J.H.J. (1984). Plantengemeenschappen van de Bemelerberg: een syntaxonomische beschouwing. *Publ. Natuurhist. Gen. in Limburg XXXIV* (1-5) : 21-32.
- SCHAMINÉE, J.H.J., L. VAN DUUREN & A. DE BAKKER (1991). Europese en mondiale verspreiding van de Nederlandse flora. Manuscript.

- WEEDA, E.J. (1985). *Nederlandse oecologische flora*. Wilde planten en hun relaties 1. Deventer; De Lange/Van Leer.
- WESTHOFF, V. (1951). De Maanvaren in de Verbrande Pan. *Kruipnieuws* 13 (1-2) : 7-9.
- WESTHOFF, V. & A.J. DEN HELD (1969). *Plantengemeenschappen in Nederland*. Zutphen; Thieme.
- WEVER, A. DE (1911). *Wildgroeiende planten in Zuid-Limburg*. Meded. van het Natuurhist. Gen. in Limburg: 29-41.
- WILLEMS, J.H. & F. BLANCKENBORGH (1975). *Kalkgraslandvegetaties van de St. Pietersberg ten zuiden van Maastricht*. *Publ. Natuurhist. Gen. in Limburg XXV*: 1-24.

KORTE MEDEDELING

INTEKENAKTIE ATLAS VAN DE NEDERLANDSE ZOOGDIEREN

In februari 1992 verschijnt bij de Uitgeverij KNNV de 'Atlas van de Nederlandse zoogdieren'. Aan dit project is sinds 1980 gewerkt door de Contactgroep Zoogdiereninventarisatie. Ook het Natuurhistorisch Genootschap neemt hierin deel. Daarom kunnen wij u nu de 'Atlas van de Nederlandse zoogdieren' tot 15 december 1991 aanbieden voor een aantrekkelijke in-tekenprijs van f 32,50.

De 'Atlas van de Nederlandse zoogdieren' geeft een volledig en gede-

tailleerd beeld van de verspreiding van alle Nederlandse landzoogdieren. De atlas gaat niet alleen in op de verspreiding, maar ook op het hoe en waarom ervan. Vragen als 'waarom is de otter bijna verdwenen' en 'waarom neemt de zwarte rat in Noord-Brabant toe' worden beantwoord. Kortom, met deze atlas kunt u uw kennis van zoogdieren zeer verrijken.

De atlas is geïllustreerd met pentekeningen en foto's. Van elke soort wordt de vroegere en huidige verspreiding gegeven en veel verduidelijkende figuren zijn toegevoegd. In de begeleidende tekst wordt op een heldere wijze uiteengezet hoe de verspreiding over

ons land is, welke veranderingen er in de laatste 150 jaar zijn opgetreden en welke oecologische eisen de soort stelt.

Bij intekening vóór 15 december 1991 is de prijs slechts f 32,50! (Winkelprijs: f 49,50).

KNNV-ledenprijs na 15 december 1991: f 37,50.

Bestelwijze:

Maak f 32,50 + f 4,50 verzendkosten over op giro 13028 t.n.v. Stichting Uitgeverij KNNV te Eindhoven o.v.v. "NB 56 Zoogdierenatlas". Het boek wordt u dan na verschijnen toegezonden.